

ROHONCZY JÁNOS:

Magyar buddhista olvasó

HFMA Könyvtár
20251207

Revizió 2025
9.

HFM Könyvtár
20251201

N 47 (2363)

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

698 (2363)

N 47 (2363)

KELETÁZSIAI
MŰVÉSZETI
MUZEUM

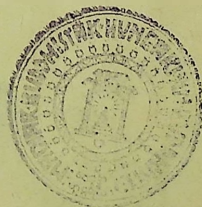
M A G Y A R B U D D H I S T A O L V A S O

.....

I r t a :

R o h a n c z y J á n o s

EFM Könyvtár
20251201

1 9 3 3.

N. 47 (2363)

HFM Könyvtár
20251201

So ist das
 az örökke jazo kark.

HFM Könyvtár
20251201

Magyar Buddhista olvasó

Jelszavak.

Első rész: közélet /szanszáró./

Négy alapigazság /Csattári arija szaccsáni./

I. Szenvedés igazsága Dukkho. A lét formái: 1.Összetett,változó,
lét /aniccsam/

2. Szenvedés /dukkho/ 3. Személytelenség /anattá/.

II. Szenvedés keletkezésének igazsága. Dukkho samudayo.

1. Vágy vagy akarat /lōbhō/ 2. Gyűlölet vagy akadály /dōsso/

3. Téveszme vagy csalódás /nōhō/.

III. Szenvedés megszüntetésének igazsága. /Dukkho nirōdhō/.

Bilincsek vagy kötelékek. 1.Énség. 2.Kétely. 3.Ima. 4.Vágy. 5.
Gyűlölet. 6.Földi élet szeretete. 7. Mennyei élet **kévéndása**. 8.Bűsz-
keség. 9.Értelmi fennhéjázás. 10.Nemtudás.

IV. Szenvedés megszüntetésének utja. Arijó atthangikó maggó.

1.Igaz ismeret /szammā ditthi/. 2.Igaz akarat /szammā samakkappō/.
3.Igaz beszéd /szammā vācso/. 4.Igaz cselekedet /szammā kammantō/.
5.Igaz élethivatás /szammā ādassivō/. 6.Igaz törekvés a tan megérté-
sére. /szammā vājāmō/. 7.Igaz megvilágosodás /szammā szati/. 8.Igaz
magábaszállás /szammā samādhī/.

V. Kis fogadalom /pāncsa szilām/.

1.Nem öltök. 2.Nem lopok. 3.Nem paráználkodom, érzékiségemen ural-
kodom. 4.Nem csalog, hazudok és rágalmazok. 5.Nem részegeskedem.

Második rész: közéleten túl /szanghō/.

VI. Léthalmazat /khandhō/.

1.Testiség /rupam/. 2.Érzés /védanām/. 3.Észrebevés /szannjá/.
4.Megkülönböztetés /szakkhārō/. 5.Öntudat /vinnyānam/.

VII. Létesülés okozati alapon. /Paticca samuppādo/.

A lét nyilvánulása /Nidānam/. 1.Nemtudás /avidassā/. 2.Önalkotás
/szakkhārō/. 3.Öntudat /ujjászületési/ /vinnyānam/. 4.Önalakítás
/nāmarupam/. 5.Érzékek /szaldjatanam/. 6.Érintés /phasszo/.

HFM Könyvtár
20251201

- 7.Érzés /véda-ná/. 8.Élet szomjuhozása /tanhá/. 9.Élet megragadása /Upadánám/. 10.Keletkezési folyamat /bhavó/. 11.Születés /dászatti/. 12.Elaggás és halál /dzsará maranam/.

VIII. Megvilágosodás pillérei. Szati-patthána Szuttám.

- 1.Testiség vizsgálata /kójánu passzaná/. 2.Érzések vizsgálata /véda-nánu passzaná/. 3.Gondolatok vizsgálata /csittánu passzaná/. 4.Jelenségek vizsgálata /dhammánu passzana/.

IX. Megismerés forrásai.

- 1.Megismerőképeség. 2.Igazságérzet. 3.Erő. 4.Kitartás. 5.Nyugalom, és lelki egyensúly. 6.Összefoglalóképeség. 7.Egykedvűség.

X. Nagy fogadalom /dasza szilám/.

- 1.Nem ölök. 2.Nem lopok. 3.Szüességben élek. 4.Nem csalog, nem hazudok és nem rágalmozok. 5.Kábitószerekkel nem élek. 6.Déli étkezés után nem eszem. 7.Világi szórakozásoktól tartózkodom. 8.Hinden hiúságról lemondok. 9.Alacsony fekvőhelyen alszom. 10.Teljes szegénységben élek.

XI. Átmeneti lét megszüntetése /nibbánám/.

XII. Átmeneti létbe menetel /kammam/.

Befejezés.

Olta-lom- forma: /tiszaranam/:

1. Fordulok Buddha világosságához.
/Buddham szaranam gaccshámi/.
2. Fordulok tanításához.
/Dhammam szaranam gaccshámi/.
3. Fordulok a kiválók testvériségéhez.
/Szangham szaranam gaccshámi/.

Az érem az élet körforgását jelenti és a buddhisták
jelszavát Om mañni padme hum ! Oh világ bölcsesége !

HFM Könyvtár
20251201

Egy rövid elmélkedés,
a buddhista olvasó szerint.-

Az ember társas lény, szokásait s erkölceit az éghajlati és földrajzi viszonyok állapítják meg és befolyásolják. A társadalomban való helyes életet az folytathat, aki megismerte az összes jelenségek törvényszerűségét és azokat teljesen alkalmazni tudja.

Azon törvények, melyeket az életből merítünk, a négy alapigazságba foglalhatók.

I. Az első alapigazság, amelyet megismerünk, a szenvedés igazsága. Léteznek örömek és fájdalmak, de valamennyi végeredményében csalódásban és fájdalomban végződik. Három oldalról tekinthetjük a szenvedés igazságát. Az első, hogy minden testi és szellemi jelenség abban nyilvánul, hogy örökkösen mássá változik át, nincsen semmi állandósága. A csecsemő gyermekké, az ifjúvá, majd férfivá és aggó lesz, nem vagyunk azok reggel, akik este lefeküdtünk. A természet összes élő lényei is folytonos átalakulásban vannak és ez a lét miután mássálevésből áll, nem állandó, hanem átmeneti. Az átmeneti lét jellege tehát a változás. Ezen tulajdonságánál fogva szükségszerűleg mulandó, ragaszkodunk hozzá, de megfogni és állandóvá tenni mégse tudjuk azért mássá válik kezeink között és ez csalódással, kiábrándulással jár, alapjában szenvedést okoz. Az átmeneti lét, tehát szenvedéssel jár. A jelenségek ezen tulajdonsága kiterjed a személyiségre, az öntudatra ép úgy, mint a lélekre. Tehát a lélek ép oly mulandó, mint a test, amely a szemeink előtt alakul át. A tévedések kikürülése végett szükséges megjegyeznünk, hogy az átmeneti létben a mássá lett mindig önmagát találja föl és így az állandóság a mulandósággal találkozódik. A lényegi lét tehát személytelen. Az első alapigazság teljes megértéséig akkor következhetnék be, ha megtudnánk állapítani, hol végződik a valami és hol kezdődik a semmi, - mi a valami és mi a semmi, milyen viszonyban állanak ezek egymással? Miután pedig erre meg nem felelhetünk, az emberi megérthetőség korlátai közé kell maradnunk s a világot jelenségei és lényegi oldaláról kell osztályoznunk és ekkor megállapíthatjuk, hogy van az énségnek, a személyi létezésnek jelenségi és a lényegi személytelen létnek bilága, amit a buddhizmus a szanszáro - nibbánam szóval fejez ki.

HFM Könyvtár
20251201

II. A második alapigazság a szenvedés keletkezésének igazsága, mely gyökerét a vágyakban találja, amelynek központja az énség és az vagy kifelé irányítja tevékenységét, vagy ha magánál marad, valaminek bekövetkezését kívülről maga felé öhajítja. A vágyaknak természete, hogy ha azok létesülnek is, csalódással járnak és újabb vágyak keletkezésének válnak forrásaivá és kielégülés helyett szenvedést okoznak. - A vágygal ellentétben a gyűlölet, ellenszenv áll, mely minden ellen fordul, ami céljainknak útjában van. Kiterjed a gyűlölet minden külső jelenségre és tevékenységünk nagy részét a gyűlölet érzése uralja. - Hozzájárul ezekhez, hogy teljes tájékozatlansággal állunk a világ törvényeivel szemben, téveszmékkel vagyunk áthatva cselekedeteink irányításánál és így a tévedések láncolata jellemzi életfolyamatunkat. Azért legfontosabb az igaz megismerés, mely a tévedések elkerülésére vezet, csak hogy ez a megismerés mindig az emberi elme korlátaiban maradjon.

III. Ha az ember felismerte a szenvedés igazságát és keletkezését, szükségképpen következik annak megszüntetése iránt való törekvése, vagyis a szenvedés megszüntetésének igazsága. Hogy a szenvedést megszüntethessük, szükséges megismernünk és megvizsgálnunk azon köteléseket, amelyek bennünket a szenvedéshez, az átmeneti lét-höz kötnék. Ezen kötelések elseje az énség téveszméje, amely az öntudatot, a lelket halhatatlan, állandó lényegnek tartja, pedig az egy mássá alakuló létesülési folyamat, amelyet az állandóság jellege nem illet meg. Nem halhatatlan a lélek és az öntudatnak összes tévedései és téveszméi az énség köteléseiből származnak, amennyiben itéletünket mindig az énség álláspontján mondjuk ki. - A világszemléletben, ha megtaláltuk a mulandót és változó kell, hogy annak ellentétét az állandót és valódi lényeggel bírót is feltételezzük és megismerjük és annak valóságában ne kételkedjünk. Ez az erkölcsi világrend, mely törvénye minden létezőnek és megnyugtató pontja minden erkölcsiségnek. - Az emberek a szenvedés megszüntetését imádkással, könyörgésekkel, bucsukkal és szertartásokkal vélik megszüntetni, - ez magában véve mint időtöltés hasznos lehet és rossz cselekedetektől visszatartathat, de a szenvedést meg nem szüntetheti és a megvilágosodáshoz nem vezérel. A szenvedéshez való kötelések egyik legnagyobbja az a vágyak kielégítésére való törekvés, mely egyuttal kútforrása a gyűlöletnek és a szenvedelmek játéknak. Ezek csatolnak bennünket

HFM Könyvtár
20251201

a földi élet minden gyönyöreikhez, hullámzó küzdelmeikhez és nem engednek bennünket egy igazi magasabb álláspontra, ahol az átmeneti lét küzdelme megszüntethető. Sokan úgy vélekednek és azt tanítják, hogy bár a földön boldogság el nem érhető, az megtalálható a mennyországban, ahol a földi élet gyarlóságai hiányoznak és állandó örök boldogság létezik. Ámde az angyalok példájából látjuk, hogy még a mennyországban sem találták fel sokan a boldogságukat s az ember még a paradicsomban sem volt egy esztendeig sem boldog. Nem lehet tehát minékünk a boldogságot földi eszmék mintája alapján várunk, azokat teljesen el kell távolítani. A földi élet szeretete és a mennyei boldogság utáni vágy tehát a jelenségi lét kötelékeiben marad, e világnak a szanszdrónak tartószéka és az énség kötelékeitől meg nem szabadul. Az emberi hiúságok egyike a büszkeség, amely a világ téves szemléletének felfogásán alapszik és magát alapjában mint különbet megkülönbözteti, pedig alapjában minden gyarlóságnak ép úgy alávetett, mint bárki más. Ezt ~~vagy~~ mondhatjuk az értelmi fennhéjázásról, amely a maga szűk látókörében ítél olyan kérdések felett, amelyek határait sem belátni, sem alapjában megvizsgálni nem tudja és mint csálthatatlan a tudatlanság téveszméi között botorkál. A testiség kötelékeiben fogvalévő nem láthatja tisztán az okok láncolatát s nem ítélheti meg következményeit. Mindent az énség téveszméjéből és lát-szögéből ítél meg és a téveszmék és a testiség kötelékeiben marad, azoktól nem szabadulhat.

IV. Hogy ezen kötelékeket feloldjuk, rá kell térnünk azon utra, mely bennünket a szenvedés megszüntetésére vezet. Az igaz ismeret az énség téveszméjétől ment, elfogulatlan és nem befolyásolt szemlélete a világ jelenségeinek. Amelynek ha birtokában vagyunk, akaratomkat a cél irányába fordíthatjuk és erős elhatározással indulunk a cél felé. Ezt megelőzi és megelőzheti a szóbeszéd, mely a másokkal való gondolatkiecserelés alapja és megismerésünk egyik módja. Beszédünk mindig az igazságot szolgálja, ahol másoknak az igazság kimondásával fájdalmat, vagy bajt okozhatnánk, ott inkább hallgassunk, vagy kitérőleg válaszoljunk anélkül, hogy hazudnánk. Cselekedeteinket ezen alap vezesse mindenkor szigorú bírálatával annak, hogy fuccélunk a szenvedés megszüntetése és a megvilágosodás eléréséé és a társadalom kötelékeiben mások sérelme nélkül körülöttünk békét és megnyugvást munkáljon és létesítsen. Ez csak akkor telje-

HFM Könyvtár
20251201

síthető, ha olyan élethivatást választottunk, mely másoknak fájdalmat és szenvedést ~~okoz~~ nem okoz és magasabb célunk elérésében bennünket nem gátol. Nem választhatok tehát, olyan élethivatást, mely mely életet olt ki, vagy amely szenvedést eredményez. Ha ezeket megtartottuk és követtük egész törekvésünket oda irányítsuk, hogy megismerjük a tant, a maga egészében és részleteiben és annak vonatkozását az életre alkalmazzuk. Ezt csak úgy érhetjük el, ha gondolkodásunkba elmélyedve minden részletet megvizsgálunk és igazságát megállapítjuk. Végül a gondolkodás önmagára tér és ha felismerte saját énségének mi voltát és természetét, feloldani tudta azon kötelékeket, melyek a tesitőség bilincseihez kötnek, elérte a magábaszállás amely után a teljes megvilágosodás következik.

V. Valamint a gyermek a járást félénken kezdve tanulja, úgy az ember is az öntökéletesedést bizonyos formákhoz köti és életét a szerint irányítja. Ez a kis fogadalom amelynek elseje, hogy nem oltom ki semmiféle élőlénynek életét azon határok között, amelyben az foganatosítható. Tehát sem háboruban, sem vadászati szenvedélyből, Nem lopom el mások fáradtságos munkájának gyümölcsét, ha szükségem van ró igyekszem magam munkájával megszerezni. Érzékiségemen uralodom. Tiszta nemi életet élek, mások megkárosítása bajbadöntése nélkül különös figyelemmel arra is, hogy vele másokat meg ne botránkoztassak. Nem csalok, nem hazudok és rágalmozok szigorúan az igazsághoz alkalmazkodom, nehéz kétséges helyzetekben hallgatók, vagy kitérő választ adok. Nem részesegeskedom, kábítószerekkel nem tompítom el magam mások megbotránkozására és a magam egészségének kárára.

Ezzel elérkezünk a fejlődés egy oly fokához, ahol megismerésünk magasabb eszmekörbe vezet, - ez a közéleten túli életmód.

VI. Megvizsgáljuk azon léthalmazatot amelynek összetételéből áll az egyéni élet, ennek elseje a testiség. A testiség fejezi ki elsősorban az énséget, ez választja el külsőleg a többi létezőktől. A testiség tartozéka az érzés, mely befelé önmagunk iránt és kifelé mások iránt nyilvánul s kellemes, kellemetlen és közömbös érzeteket tartalmaz. Mindezek csak úgy létesülhetnek, ha általunk észrevétetnek s az életben alkalmaztatnak. Az észrevételés önmagában nem elégséges. Az egyéniség nélkülözhetetlen feltétele a megkülönböztetés, ez által válik lehetővé egyéniségünknek a külvilágtól való elválasztása, ami végül az öntudatban jut befejezésre.

HFM Könyvtár
20251201

VII. A léthaízmazat után megvizsgálhatjuk a létesülés alapjait. Itt egyéni létesülésről van szó, mert hiszen az egyetemes lét kezdettel nem bíró és részekre nem osztott. Az egyéni létesülés kiindulópontja a nem-tudás, mert amint láttuk, az egyéni elkülönítés járt mindig szenvedéssel és az tart bennünket kötelékekben, amelyektől szabadulnunk kell, ha a szenvedést megszüntetni akarjuk. A létesülés második alapja az önalkotás. Minden lény önmagában bírja létesülésének feltételeit, maga képezi ki önmagát egyénisége jellegzetessége szerint. Ezzel bekövetkezik az ujjaszületési öntudat, amely megkülönböztethető a születési öntudattól, mely már fokozatilag annál magasabban áll. Ha tovább megyünk a létesülésnél, elérjük az önalakítást, ahol már a kisebb részletekig megálapítva a forma és egyéb tulajdonságai. - Az alak és forma csak úgy érvényesülhet, ha magába foglalja az érzékleteket: látás, hallás, ízlés, tapintás és általános idegérzet szellemi felfogása, amelyek befelé és kifelé hatva, az egyéni életfolyamata teljesítésére képessé teszik. Mindezen érzékek azonban használatlanok volnának, ha nincsen érintés az elkülönített létezők között; ez létesíti az érzést, az érzés létesíti az élet szomjuhozását, amely az élet ~~férfi~~ alkalmait a létesülésre megragadja. Ezen megragadás után következik a keletkezési folyamat, mely fejlődésében születéshez jut, - a megszületett pedig már ezen ténye által elaggyádnak és halálnak van kitéve.

VIII. Ezután következnek a megvilágosodás pillérei, amelyek négy irányban vizsgálандók. - Az első a testiség vizsgálata. Megvizsgálása általában a testeknek, a magunk és mások testének, megvizsgálása és azok tulajdonainak. Továbbá megvizsgálása az érzéseknek a magunk és mások kellemes, kellemetlen és közömbös érzéseinek. Megvizsgálása a gondolkodás törvényeinek, megvizsgálása a magunk és mások gondolatainak, megvizsgálása a világ összes jelenségeinek, összefoglaló, áttekinthető felfogása a világ szemléletének.

IX. Így azután eljutunk a megismerés forrásaihoz, amelyben magunkat tökéletesítve eljutunk egy magasabb színvonalu élethez. Elsősorban is megvizsgáljuk van-e magunknak és másoknak kellő megismerő képessége és mily mértékben? Azután megvizsgáljuk, van-e kellő igazságérzetünk, bírnak-e mások is azzal és mily mértékben? Van-e kellő erőnk a megismerés keresztülvitelére, van-e lelkesedé-

HFM Könyvtár
20251201

sünk és kitartásunk a megismerés eléréséig? Van-e nyugalmunk és lelkiegyensúlyunk mindezek zavartalan alkalmazásánál? Azután van-e és mily mértékben összefoglaló-képességünk az ismerethalmazat egybeállításánál az ítéletek és következtetések kimondásánál? Végül, tekintet nélkül az eredményre, hogy az kelleme, vagy kellemetlen reánk nézve, megfelelő egykedvűséggel fogadjuk-e megismerésünk eredményét?

X. Ha valaki idáig eljutott a fejlődésben, akkor életét más szabályok szerint alkalmazza és a közélettől eltérőleg él. Az ilyen eltérő azután a következő fogadalmak szerint rendezheti be életét, amely a szerzetesi fogadalomhoz hasonlatos. - A fogadalmak itt is az ölés tilalmával kezdődnek, amelynek nyomában a lopás tilalma jár. Azután már a teljes szüzességi fogadalom következik, melyet követ a család, hazugság és rágalmazás teljes mellőzése. Azután nem csak a részegeskedésre terjed ki a tilalom, hanem minden kábitószerre, így a dohányszásra, az ópium és hasis élvezetére is. A szokásos életörömeik mellőzése megkívánja, hogy a reggeli és déli étkezés után aznap többet ne együnk. Világi szórakozásoktól, színházak, táncmulatóságoktól távol maradjunk; mellőzzünk minden hiúságot; alacsony fekvőhelyen háljunk és végül a legszükségesebb ruházati és kézi-eszközökön kívül semmi vagyonnal ne rendelkezünk és így teljes szegénységben ~~éljünk~~ éljünk.

XI. Ezzel eljutottunk a fejlődés azon fokára, ahol a megvilágosodás s az élet vágyai és kötelékeitől szabadulva a magunkbamerülés által elérjük azt a fokot, ahol az átmeneti lét kötelékeitől megszabadulva nem vágyakozunk többé a földi élet korláta közé. Felfogva a lét valódi lényegét, mely belátni tudja a jelenségeket, úgy miként megállapíthatjuk, hogy külön színek nem léteznek, azok csak viszonylagos nyilvánulásai a mindent magában egyesítő fehér színnek. Ugy az énség kötelékei is csak átmenetiek azon lényegi egységnek, mely iránt vonzatra vagyunk és amelyet minden élő elérni törekszik.

Ha ez a megvilágosodás be nem következett, szükségképen folytatódni kell az átmeneti folyamtnak, amely csak teljes befejezésével érhet véget.

XII. Ha pedig ez még nem sikerült volna, a fennmaradó kötelékek és vágyak által hajtva ismét az élet forgatagába lépünk és

HFM Könyvtár
20251201

folytatjuk utunkát a végtelenbe. Mert a múlt tartalmazza azon hatá-
sokat, amelyeken a jelen felépül és a jelennek eseményei pedig alkot-
ják a jövőndőt, amelyek a múltban végzett cselekedeteinkből származ-
nak és szükségszerűleg bekövetkeznek.

Végül ezek után elmondhatjuk, hogy fordulok Buddha világossága
felé, fordulok tanításához és fordulok a kiváló testvériségéhez.

Om mani Padme hum !

O te világ bölcsessége !

Mindezekhez még általánosságban meg kell jegyezni:

Csak egyetlen vallás van a világon; a megkülönböztetiek nem
egyebek, mint az egynek más és más távolságokból és helyzetekből,
más és más megvilágításokban és más és más felfogásokban való szem-
léletei.

N. 47 (2363)

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

HFM Könyvtár
20251201

HEM Könyvtár
20251201